

Julow Viktor (Debrecen, 1919. aug. 21. – Debrecen, 1982. jan. 15.): egyetemi tanár, irodalomtörténész, műfordító.

Az ev. elemi isk. elvégzése után a ref. gimnázium tanulója lett, ahol a rigorózus, tankönyvhöz tapadó, követelményeket figyelmen kívül hagyja ugyan, de sokat olvas, és sorra megnyeri az önképzőköri pályázatokat. 1938-ban kitüntetéssel érettségizik, és magyar irodalomból elnyeri az országos tanulmányi verseny első helyezését. Tanulmányait a Pázmány Péter Tudományegyetem magyar-angol szakán folytatja Eötvös kollégistaként.

Alighogy megkapta tanári diplomáját, 1943 októberében behívták katonának. Bár híradós egysége a harci tevékenységben nem vett részt, alakulatával együtt 1945 máj.-ában az ausztriai Szt. Pöltenben hadifogságba került. Innen Odesszába hurcolták, ahol – derékig a vízben – a kikötő újjáépítésén dolgozott. Amikor 1948 máj.-ában a hadifogságból hazatért, az orvosi szűrővizsgálat során kiderült, hogy a fizikai megterhelés következtében egy gyógyíthatatlan betegségben, Bechterev-kórban szenved. Ebben a tudatban kezdte el munkáját **1948 októberében a Fazekas Mihály Gimnáziumban előbb óraadó, majd pedig kinevezett tanárként.** Mivel rendkívüli pedagógiai adottságai hamarost nyilvánvalóvá váltak, előbb a gimn. igh.-e, majd pedig – 1951-ben – a megye tanulmányi szakfelügyelője lett. Alig egy évvel később még ennél is magasabb szintű állást kapott: kinevezték az egyetem világirodalmi intézetének adjunktusává.

Az '56-os forradalomban való tevékeny részvétele miatt fegyelmi úton elbocsátották az egyetemről. Új állást csak 1958 febr.-jában kapott a Déri Múzeumban, ahol a rendezetlen irodalmi hagyatékok gondozását bízták rá. Itteni munkája eredményeként jött létre az ország első vidéki irodalmi múzeumának alapja, amelynek első demonstratív megnyilatkozása, egy máig egyedülállóan gazdag Szabó Lőrinc emlékkiállítás volt. Muzeológusi feladatai lehetővé tették, hogy folytassa szakterületének kutatását, így születhetett meg *A debreceni felvilágosodás problémáiról*, és a *Bepillantás a Magyar Fűvészkönyv műhelyébe* című dolgozata, továbbá több olyan tudományos értekezése, amelyek mind a magyar irodalom egészét, mind pedig a város irodalmi hagyományait tekintve máig megkerülhetetlenek, mint például a Tóth Árpád ifjúkori leveleiről és rajzairól, avagy a Mata János költészetéről szóló tanulmánya. De ami még ezeknél is fontosabb: itteni munkálkodása során talált rá – egy angol archeológiai szemlében – a Lúdas Matyi legősibb előképére, a sumer ékírással lejegyzett nippúri szegény ember történetére.

Noha formálisan már 1962-ben rehabilitálták, egyetemi állását csak 1965-ben nyerte vissza. A felvilágosodás és a reformkor oktatójaként kifejtett tevékenységét, valamint tudományos munkásságát elismerve 1968-ban az irodalomtudományok kandidátusa, 1977-ben pedig akadémiai doktora lett. 1978-ban tanszékvezető egyetemi tanári kinevezést kapott.

Amikor 1965-ben visszakerült az egyetemre, oktatói munkája mellett rá hárult az a feladat is, hogy a Juhász Géza által megkezdett, de több okból félbe szakadt Csokonai kritikai kiadását újra indítsa. Ennek az elvárásnak eleget tett: főszerkesztőként ő adta közre a vállalkozás három kötetét, mi több, ezzel párhuzamosan monográfiát írt a költőről.

Önálló kötetben megjelent írásai: Julow Vitor – Kosaras István – Margócsi József: Magyar irodalmi olvasókönyv a középiskolák I. oszt. számára. Bp. 1954., 13. átdogozott kiadása 1967.; Fazekas Mihály (monográfia) Bp. 1955. átdolg. bőv. kiadás 1982.; Csokonai Vitéz Mihály (monográfia) Bp. 1975. Árkádia körül (Tanulmányok) Bp. 1975.

Róla szóló irodalom: Julow Judit: Julow Viktor (Bibliográfia) Debrecen, KLTE 1981.;

Simon Zoltán